

Spis treści

Podziękowania	9
Wstęp	11
ROZDZIAŁ 1. Stan badań	16
1.1. Wprowadzenie	16
1.2. Powiązania metafikcji i komizmu	17
1.3. Pirandellovskie i gombrowiczowskie jakości komiczne	23
1.3.1. Luigi Pirandello	23
1.3.2. Witold Gombrowicz	26
1.4. Pirandellovsko-gombrowiczowska komparatystyka	29
1.5. Podsumowanie	34
ROZDZIAŁ 2. Kontekst metodologiczny	35
2.1. Wprowadzenie	35
2.2. Struktury metafikcyjne	35
2.2.1. Metafikcja	35
2.2.2. Intertekstualność	42
2.2.3. Ironia	45
2.2.4. Postać metafikcyjna	48
2.3. Teorie i formy komizmu	49
2.4. Komiczne uwarunkowania metafikcji	57
2.4.1. „Poufałe obmacywanie” źródłem komizmu	57
2.4.2. Komizm metafikcyjny. Między empatią a ironią	59
2.5. Podsumowanie	63
ROZDZIAŁ 3. Struktury i sensy komiczne metafikcji w dramatach Pirandella	65
3.1. Wprowadzenie	65
3.1.1. Twórczość dramatyczna Pirandella	65

3.1.2. Struktury metafikcyjne w dramatach Pirandella	72
3.1.3. Komiczny potencjał metafikcji w dramatach Pirandella	73
3.2. Intertekstualność	75
3.2.1. Autointertekstualność	75
3.2.2. Dramatyczna gra w teatrze: intertekstualność i niestabilność gatunkowa (reminiscencje gatunków dramatycznych)	83
3.2.2.1. Rekonfiguracje dramatu mieszczańskiego	84
3.2.2.2. W krzywym zwierciadle: kostium szekspirowski i historyczny	89
3.2.2.3. Grymasy maski komedii dell'arte	92
3.2.3. Podsumowanie	95
3.3. Ironia	97
3.3.1. Ironia narracyjna	98
3.3.2. Ironia groteski	104
3.4. Postaci metafikcyjne	106
3.4.1. Świadomość fikcyjności	108
3.4.1.1. Rozdźwięk między postacią a aktorem, postacią a rolą, postacią a kukłą	109
3.4.1.2. „Powołał nas do życia autor”	115
3.4.2. Animatorzy-rezonery	117
3.4.3. Podsumowanie	123
3.5. Metafikcyjne źródła komizmu w dramatach Pirandella	124

ROZDZIAŁ 4. Struktury i sensy komiczne metafikcji

w dramatach Gombrowicza	127
4.1. Wprowadzenie	127
4.1.1. Twórczość dramatyczna Gombrowicza	127
4.1.2. Struktury metafikcyjne w dramatach Gombrowicza	130
4.1.3. Komiczny potencjał metafikcji w dramatach Gombrowicza	131
4.2. Intertekstualność	132
4.2.1. Polifonia motywów, stylów i gatunków	132
4.2.2. Dramaty podszyte Szekspirem	136
4.2.3. Stylizacja muzyczna	141
4.2.4. Operetka w <i>Operetce</i> . Operetka jako parodia paradygmatu gatunkowego	150
4.2.4.1. Operetka: lekki temat porwany przez wiatr historii	152
4.2.4.2. Operetka: od strojności do nagości	153
4.2.5. Podsumowanie	155
4.3. Ironia	157
4.3.1. Ironia narracyjna	157
4.3.1.1. Ironiczne nacechowanie autorskiego paratekstu	157
4.3.1.2. Ujawnianie się świadomości autorskiej	162
4.3.1.3. Sztuczność i kompulsywne odgrywanie ról	168

4.3.2. Ironia groteski (aura groteski i absurdu)	173
4.3.3. Podsumowanie	178
4.4. Postaci podszyte metafikcją	179
4.4.1. (De)konstrukcja	179
4.4.2. Autorefleksyjność	185
4.4.3. Podsumowanie	191
4.5. Metafikcyjne źródła komizmu w dramatach Gombrowicza	192
ROZDZIAŁ 5. W stronę modelu komizmu metafikcyjnego . . .	194
5.1. Pirandello-wsko-gombrowiczowska komparatystyka: struktury i sensy komiczne metafikcji	194
5.1.1. Intertekstualność	194
5.1.2. Ironia	199
5.1.3. Postać metafikcyjna	203
5.1.4. Podsumowanie	207
5.2. Model komizmu metafikcyjnego	209
5.3. Model komizmu metafikcyjnego w kierunku postmodernistycznych realizacji	210
5.3.1. Intertekstualność	213
5.3.2. Ironia	219
5.3.3. Postać metafikcyjna	221
5.4. Podsumowanie	225
ROZDZIAŁ 6. Postmodernistyczny charakter komizmu metafikcyjnego	227
6.1. Wprowadzenie	227
6.2. Komizm metafikcji jako <i>differentia specifica</i> postmodernizmu	229
6.3. Struktury i sensy komiczne metafikcji jako przejaw postmodernistycznych konotacji i antecedenji w twórczości dramatycznej Pirandella i Gombrowicza	233
6.3.1. Postmodernistyczne konteksty twórczości Pirandella	234
6.3.2. Postmodernistyczne konteksty twórczości Gombrowicza	236
6.3.3. Podsumowanie	242
Zakończenie	243
Po zakończeniu	246
Bibliografia	249
Nota bibliograficzna	271
Streszczenia	272
Indeks osób	275